

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

70. ÅRGANG

29. NOVEMBER 1958

A V I N N H O L D E T :

VÅR TIDS ADVENT - LEGFOLKETS ROLLE I MESSEN - PATER
PIRE, ÅRETS FREDSPRISVINNER - BLIKK PÅ TIDEN - MØTET
MELLOM HEDENDOM OG KRISTENDOM I NORDEN - 23
NYE KARDINALER - VOR FRUE HOSPITALS 75 ÅRS JUBILEUM
- LITTERATUR - ABBE PIERRE TIL OSLO - UTlandet

NR
23

NESTE NUMMER UTKOMMER 13. DESEMBER 1958.

Julekrybber

20 figurer, 13 cm. høye, håndmalte i vakre farver kr. 78.—. Kan også leveres gruppevis: Den hl. familie 14.80; 3 hyrder 16.20; 3 konger 16.20; Kamel og tjener 16.20 m. m. - Julekrybber i papp: 5.80 og 3.90 - Adventskalendere 2.00, 3.00, 4.15 - Krusifikser, statuer, evighetslamper, rosenkranser etc. - Husk Juleheftet «Kimer i Klokker» kr. 3.00 - Godt utvalg i julekort. - «Hummelkort» m. m.

«CONCENTRA»

Katolsk Bokhandel,
Akersgt. 61, Oslo.

Alle meddelelser som ønskes innrykket i neste nr., må være redaksjonen i hende senest 10. desember.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE
brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Bergen
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinikk, Hamar	
St. Elisabeth Inst., Hammerfest	} Lillestrøm
St. Theresia kirke, Hønefoss	
St. Franciskus Hosp., Hønefoss	
St. Magnus Kirke	} Trondheim
St. Magnus presteg.	
St. Olavs Kirke, Bispegården	

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

TAKK!

For all oppmerksomhet i anledning av Vor Frue Hospital's 75-års jubileum takker vi hjerteligst.

ST. JOSEPHSSØSTRENE.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Retrett 8., 9. og 10. desember.
Mandag 8.: Medlemmene tar del i aftenmessen i St. Olavs kirke kl. 19.

Tirsdag 9. og onsdag 10.: Andakt med foredrag i St. Josephs Kapell kl. 19.30. Leder: Sogneprest F. J. Fishedick. Alle katolske damer er velkommen.

Søndag 14. desember: Felleskommunion i St. Olavs kirke under messen kl. 8.30.

Patronatsfest i foreningslokalet etter andakten.

Liste lagt ut på St. Josephs Institutt: Listen innndras onsdag 10/12.

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9 III
Tlf. 14 339

Katolsk opplysnings- og lesesentrum.

Åpent alle hverdager kl. 9.30—13, 17—21.
Lørdag kl. 9.30—13.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag. Sosialkuratoren treffes etter avtale.

BØNNENS APOSTOLAT

DESEMBER: Arbeidet for fremstilling av god film. - Kirken på Formosa.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 30. NOVEMBER, 1. s. i Advent: Ep. Rom. 13, 11—14. Ev. Luk. 21, 25—33. Mandag: Andreas, apost. (egtl. 1. des.). Tirsdag: Ferialdag. Onsdag: Frans-Xaver. Torsdag: Peter Krysológus, bisk., bekj., kirkelærer. Fredag: Ferialdag. Lørdag: Nikolas, bisk., bekj.

SØNDAG 7. DESEMBER, 2. s. i Advent: Ep. Rom. 15, 4—13. Ev. Matt. 11, 2—10. Mandag: Marias uplettede unnfangelse. Ep. Ordspr. 8, 22—35. Ev. Luk. 1, 26—28. Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag: Ferialdager. Lørdag: Lucia, jomfru, mart.

SØNDAG 14. DESEMBER, 3. s. i Advent (Søndag «Gaudete»): Ep. Fil. 4, 4—7. Ev. Joh. 1, 19—28.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSK KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.30 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 377868	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15 6.20	10.30 —
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	—	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

VÅR TIDS ADVENT

Den moderne tid har en utpreget sans for det reelle og det positive, og den viser på mange felter en nyskapende tendens til å stille rett mot det vesentlige. Derfor virker det som en skjevhet i bildet at nåtidsmennesket ofte har så liten plass for noen av de mest fundamentale og positive impulser i menneskesinnet, *håpet* og *forventningen*. De synes å være forslitte begreper som er blitt sjaltet ut fordi de ikke lenger passer inn i moderne livssyn. Derimot har deres nære slektning, *lengselen*, vunnet desto større terreng på sine frenders bekostning. Men denne overutviklede lengsel ser ut som om den er fremmed hos seg selv og kretser rundt i forvirret ubesluttet omhet. Fordi den ikke finner naturlig utløp i et verdig mål, demmer den ofte opp for sine egne krefter, og så blir det til at den driver en sønderlitende virksomhet i sjelen inntil angsten får frie tøyler. Lengselen har tydeligvis utartet til noe nær et patologisk fenomen, der hvor den har revet seg løs fra kristendommens faste håp og forventning.

Håpet, forventningen og lengselen blir først positive verdier når de danner en harmonisk syntese og er plasert i sin rette sammenheng. Dette kommer tydelig frem i adventstiden hvor de nettopp utfolder seg i sitt rette element. Her skaper de så å si liturgiens åndelige klima, og denne atmosfære av forjettelse kommer især fra det Gamle Testamentes profetiske skrifter og Salmenes bok. Fra de samme kilder skulle vi derfor kunne øse rikdom til belysning av håpet i tilværelsen. For vårt liv er jo bygget på Israels håp som er virkeliggjort i tiden ved Menneskevordelsen og Forløsningen. Og i det Nye Testamentes visshet om Kristi frelserverk ligger spiren til den forjettelse som har Kristi gjenkomst som mål, den dag hvor tiden skal gå over i evigheten og Gud skal bli alt i alle.

Israels folks historie er knyttet til alle tider fordi den gjør oss fortrolig med våre åndelige forfedre. Men for verden idag skulle den ha et mer direkte bud enn noensinne, fordi Israels prøvelser er så nær beslektet med den undertrykkelse, landflyktighet og usikkerhet som også er vårt åk. Dessuten sporer vi hos de gammeltestamentlige forfattere en parallell til

den opprinnelighet og virkelighetssans som er en av vår tids gode særpreg. Derfor kan vi ikke uten å tape noe vesentlig se bort fra de karaktertrekk hos Guds utvalgte folk som utløste en litteratur hvor håpet og lengselen har en så levende aksent.

Et overblikk over det Gamle Testamentes skrifter gir et klart begrep om Israels Gudsforhold. Israelittene var som kjent ingen samling av kjeruber og serafer. Men de hadde heller ingen illusjoner om seg selv, nettopp fordi Gud var virkeligheten i deres tilværelse, livets opphav og mål. Og de var likevel Guds eget folk som skulle bringe videre troen på den ene, sanne Gud. Selv om deres synd var konkret nok, så var deres erkjennelse av synden ikke mindre påtagelig. Bibelen gir uttrykk for en anger som eide så stor oppriktighet at den samtidig kunne romme en inderlig lengsel etter Israels Håp, slektenes Forjettelse, den Forløser Gud hadde lovet sitt folk helt siden Abrahams tid. «Mot deg alene har jeg syndet, og det som er ondt i dine øyne har jeg gjort», bekjenner folket i Davids botssalme, og ber tillitsfullt i samme åndedrett: «Gud, skap i meg et rent hjerte og forny den rette ånd i meg.» «Kom Herre, og nøl ikke, tilgi Israels, ditt folks synder,» fortsetter adventliturgi som et lengselsrop, og som svar forkynner Esaias en glede, stor som hele universet: «Juble, I himler! For Herren utfører sitt verk. Rop med fryd, I jordens dybder! Bryt ut i jubel, I fjell, du skog og hvert tre i deg! For Herren gjenløser Jakob, og på Israel vil han åpenbare sin herlighet.»

Den sanne forventning og det sanne håp ligger i en forjettelse fra Gud — en vishet om en fremtid som er verd hele vårt sinns higen, alle våre krefters innsats. Vår lengsel blir derfor høynet ved den konkrete verdi den samler seg om, og den er rensert for all sentimentalitet fordi vårt fremtidshåp også setter krav til vårt samarbeide og vår selverkjennelse. Bare en lengsel som denne tør gi våre menneskelige følelser fritt løp uten at de kommer ut av likevekt, og den alene behøver ikke frykte for å engasjere hele vår personlighet med forstand, ånd og hjerte.

Denne likevekt i livsinnstillingen har det moderne menneske glemt å søke, derfor blir ofte de beste initiativer lammet i fødselen. Mennesket av i dag kjemper med rette for individets frihet, men løsrevet fra Gud oppnår det bare å frigjøre moralen og sette desto flere bak lås og lukke. Det samler viten om verdensrommet, men sprer død og ulykke på jorden. Det lar seg beruse av sin egen dyktighet, og glemmer hva det virkelig er, det vil si svært lite — for ikke å si intet — fordi det bare kan konstatere og utforske, men ikke skape. Det kan spå om vær og vind for en tid fremover, men det overhører profetenes spådom som er blitt virkelighet for tid og evighet. Det skyter raketter ut i himmelrommet, men tenker ikke lenger på å sende ut menneskehetens adventsrop som er liturgiens årlige refreng: «Herre, la det dugge fra oven og la den rettferdige strømme ned fra skyene.»

Intet under at håpet og forventningen blir kvalt i et skrikende misforhold, mens lengselen drar av gårde på sine egne baner.

Israels adventstid strakte seg over nesten 2000 år, og i hele dette tidsrom var håpet, forventningen og lengselen en samlet drivkraft som sprang ut av den gamle Pakts forjettelse om en Frelser og Forløser.

Legfolkets rolle i messen

Arbeidet med liturgiens fornyelse var noe av det som lå den avdøde pave, Pius XII, mest på hjertet. En måned før sin død ga han sitt bifall til et nytt viktig dekret fra Ritus-kongregasjonen. På grunn av paveskiftet er det ikke blitt offentliggjort før nå. Det er forordningen «De Musica Sacra» som først og fremst har til hensikt å fremme legfolkets deltagelse i liturgien, og i det hele tatt sørge for at messen blir feiret med den rette verdighet, slik at den får betydning alt det den skal for de troende. Det skjer ved at menigheten ikke bare deltar passivt, men aktivt, det vil si, når dens deltagelse gir seg uttrykk gjennom felles gester (alle reiser seg, kneler, sitter ned samtidig), gjennom felles bønn og felles sang. Forordningen er alt for lang til at «St. Olav» kan gjengi den ordrett. Men vi skal resymere noen av dens viktigste punkter.

Forordningen begynner med å konstatere at der er to slags messer: *Sunget messe* (missa cantata, det vi kaller høymesse) og *resitert messe* (missa lecta eller «stille messe»). Høymessen har selvfølgelig forrang. Bare gjennom den kommer alle liturgiens muligheter til full utfoldelse. Men her legges det prestene på hjertet, at de søker å få legfolket til å delta aktivt. Høymessen må ikke helt overlates til et kor, mens menigheten sitter stum. Minimusfordringen må her være, sier dekretet, at alle troende synger med i de enkleste liturgiske svarene: *Amen*, *Et cum spiritu tuo*, (og med din ånd) svarene til evangeliet, innledningen til prefasjonen, *Sed libera nos a malo*, (men frels oss fra det onde), *Deo gratias* (Gud være lovet). Bedre er det hvis menigheten synger med også i Ordinarium missae (Mesens faste del): Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Agnes Dei.

Den liturgiske advent varer omkring fire uker, men i dag hvor Israels håp er en historisk virkelighet, finner mange ikke annet å se frem til enn bugnende julebord, som i vår tid kalles representasjonsplikter. Men verden av i dag har også tusenvis av ulykkelige som representerer den lidende menneskehet. Derfor kan det ligge fristende nær å komme med et lite tankeeksperiment. Dersom alle ble enige om å gi avkall på sine representasjonsplikter bare et eneste år, da ville den samlede sum av alle julebord kanskje kunne reise et par av bygningene i en Anne Franks landsby. Den ville gjøre meget mer enn det — den ville hjelpe til å bygge opp påny det håp og den forventning som holder på å dø hos alle dem som ifølge pater Pire's foredrag «sitter på stasjonen og har ventet i 12-14 år på et tog som aldri kommer». Hvorfor skulle en slik tanke bare være en drøm når den griper inn i den nakne virkelighet? Nøden er i hvertfall sørgelig reell, og den fostrer et håp som har krav på å bli oppfylt i tiden. Kjærligheten er også konkret, og der hvor den får utfolde seg, legger den en ny spire til et enda større håp, det som skal bli virkelighet når tiden ikke er mer.

Forordningen godkjenner også at man tar opp igjen den gamle skikk å benytte Introitus, Offertoriet og Kommunionverset som de antifoner (refrenger) de egentlig er, ved at man synger flere vers av de salmene som hører med. Videre blir noen detaljer spesifisert: Kommunionverset skal begynne i det øyeblikk presten tar til med å dele ut kommunionen. Dersom man benytter de gregorianske melodier, slik som dekretet anbefaler, synges Sanctus og Benedictus *i ett*, før Konsekrasjonen. Ved polyfonisk sang følger derimot Benedictus etter Konsekrasjonen. Dekretet understreker endelig at intet av de sungne ledd må utelates (slik som det har vært skikk enkelte steder med f. eks. epistelen). Men der hvor man ikke klarer å syngre hele proprium, f. eks., kan disse delene resiteres på en enkel psalmodi, eller *recto tono*. — Orglet må forholde seg diskret, tie under konsekrasjonen og helst også under resten av Canon.

Hva den resiterte messe angår — missa lecta eller «stille messe» — insisterer dekretet på at man også her må «våke omhyggelig over at de troende ikke overværer den som fremmede eller stumme tilskuere», men at de virkelig deltar i den. Det kan skje på forskjellige måter. Dersom det eneste man gjør for å gi messen en snev av høytidelighet, er å ledsage den med orgelspill, skal imidlertid orgelet tie under hele formessen, fra det øyeblikk selebranten trer frem for alteret og til offertoriet, videre under Prefasjon og Sanctus, fra Pater noster (Fader vår) til og med under postkommunionbønnen og under velsignelsen. Agnus Dei, under Confiteor (syndsbekjennelsen), Presten minnes om å lese de delene som er foreskrevet *clara voce* (med tydelig røst) slik at han også virkelig blir hørt og forstått. Hvis der synges på folkesproget, må de være tilpasset hver enkelt del av messen.

Den mest fullkomne måten å delta i den stille messe, heter det imidlertid videre, er å tre inn i dialogen med presten. Også her, likesom i høymessen, kan det tenkes flere forskjellige trin, etter hva menigheten er i stand til — enten bare de enkleste sva-

Men tanken vil selvfølgelig tilhøre drømmeverdenen dersom vi bare setter krav til andre. Det gjelder jo først og fremst å frigjøre i vårt eget sinn og vårt eget liv de verdier som kan løse tiden ut av sin rotløshet og håpløshet. Kjærligheten trenger ikke klingende mynt for å gi noe til andre, og det er ikke bare i flyktningeleirene vi støter på nød. Overalt finnes det minusmennesker som kanskje bor både trygt og godt, men som er handicaped i sin søken etter håpet, kanskje mest fordi de ikke øyner det som en levende verdi hos andre. Derfor må vi som eier håpet la det skinne naturlig frem som en realitet og en drivkraft i vårt liv, et lys som sprer forståelse, lindring og hjelp der hvor andre sitter i mørke og veiløshet. Og lyset har en kilde til fornyelse i en stadig dypere betraktning av adventsmysteriet. For aldri kan det stå klart nok for oss at menneskehetens håp ligger i den store virkelighet at det er Gud selv som har levet som menneske blant mennesker, at Han har båret og sonet den elendighet vi har så vanskelig for å vedkjenne oss — at han har lært og lidt og virket for å bli vårt forbilde, vår Frelser og våre lengsels mål.

L. A. P.

PATER GEORGES PIRE

Fredsprisvinneren 1958

Det norske Stortings Nobelkomité, som deler ut fredsprisen, har som kjent i år tildelt denne høye internasjonale utmerkelse til dominikanerpater Georges Pire, Belgia. Prisen vil bli overrakt ham i Oslo Universitets aula 10. desember.

Det er jo bare vel en måned siden vi hadde den store glede å møte ham i Oslo — en munk, ung av utseende og med et blikk som utstråler en kraft og sympati som det er vanskelig å motstå.

Vi gjengir nedenfor en kommentar til pristildelingen som E. Gantzer skrev i dagsavisen «Le Courrier» (Genève) for 14. nov.

Pater Pire har fått en velfortjent hyldest for et verk som rekker langt utover rammen av det materielle. Riktignok er han grunnleggeren av Flyktningehjelpen «Aide aux personnes déplacées», og av «Hjertenes Europa», og det er også ham som besjeler arbeidet i disse to organisasjoner. Flere steder i Vest-Europa er det reist landsbyer som gir ofre fra siste verdenskrig et sted å bo etter mange års opphold i flyktningeleirenes fornedrende omgivelser. Men hans aktivitet begrenser seg ikke til å skaffe disse menneskehetens ulykkelige bare tak over hodet. Han tar sikte på deres *fullstendige rehabilitering* og gjeninnføring i samfunnet. Han vil tilby dem utviklingsmulig-

rene, eller også alle ministrantsvarene, innbefattet Confiteor ved kommunionen og *Domine non sum dignus* (Herre, jeg er ikke verdig), — eller endelig også resitasjon, sammen med presten, av Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus og Agnus Dei. En viktig nyhet er at i stille messe kan alle de troende resitere Pater noster sammen med presten (dog bare på latin, idet enhver direkte dublering på folkesproget av de faste bønner eller proprium fortsatt er forbudt).

Så er det også første gang en forordning fra selve Roma nevner muligheten av å benytte seg av en kommentator, hvis oppgave det er «til rette tid og i få ord å forklare selve ritene eller selebrantens bønner og lesninger, og lede menighetens ytre deltagelse, det vil si, deres svar, deres bønner og de salmer de synger». Denne rollen kan betros til en legmann (men ikke til en kvinne), på betingelse av at han er vel skikket og forberedt til sitt verv. De forklaringene han gir, skal være skrevet på forhånd, sparsomme og virkelig påkrevet; de må heller ikke bryte inn i selebrantens bønner. Men det anbefales at epistel og evangelium blir lest på folkesproget, mens prestene leser den på latin.

Forordningen gir også en rekke forskrifter om valg og utøvelse av kirkemusikk, presiserer til hvilke tider en kan bruke orgelet og andre musikkinstrumenter, minner om at det er forbudt å bruke høytaler istedenfor kirkeklokker, såvel som radio eller båndopptak til ledsagelse av de gudstjenestlige handlinger.

Dekretet sluter med et kapittel som innskjerper nødvendigheten av opplæring i liturgien i skolene såvel som i ordenshusenes novisiater.

Fra Aulaforedraget 21. okt. i år.

heter og forsøke å gi dem tilbake den gleden som man ikke kan finne i de overfylte leirene, der størsteparten av flyktningene fremdeles lever i stagnasjon.

Som pater Pire påpekte for et år siden, strekker flyktningeleirene seg langs en linje like fra danskengrensen til Salerno. I øst, sa han, finner vi jernteppet; men i vest er det et teppe av egoisme, eller rettere sagt: det *vestlige* jernteppe av materialisme.

Flyktningene stagnerer mellom disse to «tepper». Hvem er disse menneskene? De er blitt kalt, med administrativt hjerteløshet, «Europas overflødige», og også, med et engelsk uttrykk, «the hard-core of the inassimilables», dvs. den hårde kjernen av uassimilerbare mennesker.

En kan kanskje innvende at en stor del av flyktningene er blitt tatt imot av de «unge nasjonene», som har gitt dem mulighet for å begynne livet på nytt ved normalt arbeide. Men disse statene ser ikke med velvilje på immigrasjon annet enn i den utstrekning som er til deres fordel. De tar bare imot kraftige arbeidsdyktige mennesker, selv om de ved en slik immigrasjonspolitik tvinger familier til å splittes opp. Dette foregår på et plan av den reneste materialisme, uten hensyn hverken til familie eller moralske krav. Det er kun den antatte arbeidskapasitet som blir tatt i betraktning. Administrasjonen tar ingen hensyn til følelses-faktorer. Disse kommer ikke inn i rammen av tabeller og presentsatser.

Resultatet av denne metoden i å velge ut immigranter på, er at det dannes et «bunnfall», som består av syke, gamle, hjelpeløse og svake. Mennesket blir da forvandlet til en «sak», nedtegnet i et kartotek, katalogisert i henhold til summen av dets elendighet og blir avhengig av reglementer som ikke tar hensyn til individets spesielle problemer. Mennesket er da ikke lenger overgitt til en tyranns nåde, men til et anonymt byråkrati.

Her er det problem som pater Pire har satt seg fore å løse, først og fremst ved inngående å studere flyktningenes psykologiske utvikling. På denne måte fikk han fastslått at disse mennesker som ikke hørte hjemme noe sted, med årene mistet bevisstheten om sin egen menneskeverdighet, ja, gradvis gled mot amoralitet og asosialitet. Dernest la han merke til det ikke mindre onde: oppløsning av familier ved at de

BLIKK på TIDEN

PASTERNAK - FØR SENSASJONEN

■ Mens utdelingen av Nobels Fredspris til Pater Dominique Pire synes å ha vakt almen tilfredshet, endog på hold som vanligvis spør: «Kan der komme noe godt fra Rom?», har Nobels litteraturpris skapt bølger av internasjonalt format. Russeren Boris Pasternak's roman «Dr. Zhivago», som er forbudt utgitt i selve Sovjet-Samveldet, er et såvidt dypsindig og tungt tilgjengelig verk at en sperrer øynene opp ved å se hans norske forlegger reklamere med et opplag på hele 20 000.

Nå kan det ha sin interesse å minne om noen uttalelser av Boris Pasternak før Vesten utnyttet ham som symbol på åndsfriheten, og Sovjet begikk den brutale dumhet å tvinge ham til avbikt og taushet. Det påfallende sterke religiøse innslaget i «Dr. Zhivago» kommer i sitt rette lys ved det som Pasternak sa til en representant for den tyske avisen «Die Zeit» under et intervju i sitt hjem før nyttår 1958, da han ennå kunne tale forholdsvis fritt: «Jeg er ikke kommunist og jeg tror ikke på den dialektiske materialisme. Jeg tror på Gud. Århundrene er bare trappetrinn under Guds føtter.» I det samme intervjuet (her sitert etter «Informations Catholiques Internationales» for 15. februar i år) sier han uttrykkelig at Bibelen er hans kjæreste bok.

Er Boris Pasternak ett av de siste vitner i Sovjet-staten fra en forgangen tid? Eller er han den første synlige forløperen for en ny? Også vår fremtid og fred avhenger av svaret på det spørsmålet. For også Vestens historie sier oss at Evangeliet dypst sett er det eneste tenkelige alternativ til tyranniet.

KIRKESPILL OG TEATERSKREKK

- «Kan vel noen få tro til et vidne
når de vet at det skaper seg til?
Og kan verden få frykt for det onde
når den ser det kan gjøres som spill?
Vi må ikke ha spill med de synder
som vi skulle forsage på jord!»

sterkeste får tilpasse seg levetilstandene i nye land, mens resten av familiens medlemmer lider i vestens flyktningeleire — eller til og med i østens undertrykkelsesleire. Vi vet, for eksempel, at halvparten av Lettlands mannlige befolkning er forsvunnet.

Det var da han forsto at det eneste effektive legemiddel var kjærligheten, og at den materielle side av denne gjenfødelse nødvendigvis måtte avsluttes av en grenseløs, overstrømmende barmhjertighet. I Genève sa han: «Man må ikke seg sin ulykkelige brors elendighet, sette seg i hans sted uten å vente noe til gjengjeld...»

Europas overflødige — forlatte, foraktet, fordømt — hadde funnet en far og en forsvarer.

«De europeiske landsbyene» til pater Pire vokser opp takket være samarbeidet som ytes av villige mennesker fra alle samfunnsklasser og alle trosbekjennelser. Det er disse som, mellom de to jernteppene, danner en brorskapets lenke. I disse landsbyene finner flyktningene igjen et hjem, et fellesskap, et hjemland som kan gi dem anledning til å gjenvinne

Ja slik uttrykker faktisk den lutherske pastor Nils M. Møll — endatil på vers — sin store betenkelighet over forsøkene på å lage såkalte kirkespill, dvs. bibelske dramaer, som et særlig utvalg vil forsøke å fremme her i landet. Også fra pietistisk hold er der kommet bitre og beklagende røster, selvom de ikke gir uttrykk for en så forenklet teater-teori som i poesien ovenfor.

Nå har det kristne drama alltid og overalt vært nøye knyttet til den liturgiske sans, og i et kristent miljø hvor den liturgiske forståelse er så kort og så svak som i vårt hjemlige norske, må enhver dramatisk anskueliggjørelse av frelsessannhetene nødvendigvis møte adskillig motstand og uvilje. Mon det ikke er en reaksjon hvis røtter må følges meget langt ned i det lutherske jordsmonn, der mistenksomhet overfor gesten og det plastiske uttrykk i trosmanifestasjonen og i gudsdyrkelsen alltid har vært inngrodd.

Til gjengjeld kan en si at kirkespill i selve kirkehuset i høy grad kan diskuteres. Det var en nødvendig sakral lovmessighet som engang for meget lenge siden skilte dramaet ut fra den sakramentale ritus og sendte det bort fra alter og kor: først ned i kordøren, så ned i skipet og tilsist utenfor kirkedøren, under portalen. Derfra har teatret erobret torvet, og tilsist sitt eget «profane» — ofte altfor profane! — Thalias tempel. Det er godt og riktig å føre teatret tilbake til også troens gester, uttrykk og budskap. Men det er også klokt å stanse på halvveien, ut fra vår gjenfunne forståelse for hva kirkebygget egentlig er.

Kirkespill kan ha en viktig, men nødvendigvis alltid begrenset pedagogisk oppgave. Men vel så viktig, både for de kristne selv og for den kristne inspirasjon i det almene kulturliv, er det at kristenfolket omsider oppdager i hvilken grad troens sprog igjen tales, og troens utfordring igjen kommer til uttrykk på Europas scener. Ikke bare fordi det beriker deres egen kristne livs- og selvfølelse. Men fordi det er et ekte og nødvendig uttrykk for deres medmenneskelige fellesskap med et slektsledd som er i oppbrudd og som søker evige verdier.

EN HONNØR

■ En av de mest omlattende og dyptpløyende religiøse meningsutvekslinger mellom to skribenter etter krigen var utvilsomt feiden mellom protestanten Per Lønning og katolikken Ørnulf Ranheimsæter, som gjennom en rekke numre av «Kirke og Kultur» (1955) krysset skarpslepte klinger. Nå har Ran-

lysten til å leve og til å se fremtiden imøte uten frykt — uten at de derfor trenger å glemme sitt opprinnelige fedreland hvis seder og skikker de til en viss grad får anledning til å bevare.

Dette er pater Pires verk, og vi vil uttrykke vår dype glede over den høye internasjonale utmerkelse som er blitt ham tildelt. Vi sender ham våre hjerteligste og ærbødigste lykkønskninger.

Men lykkønskninger er ikke nok. Det gjelder å hjelpe mottageren av årets Nobelpris for fred i hans store foretagende. I Sveits foregår det nu en innsamling til fordel for de europeiske flyktningelandsbyer. Man kan tegne seg for en sten (2 sveitsiske francs), en stor sten (10 fr.), en del av en vegg (50 fr.), eller også for en hel vegg eller et hus. (Bidragene sendes til CCP III 1410, — Europe du Cœur, Association suisse pour l'aide aux personnes déplacées, Bern). Det er faktisk den mest effektive måte frie mennesker verden over kan gi uttrykk for sin dype beundring for grunnleggeren av «Hjertenes Europa» på, og hjelpe ham i arbeidet med igjen å få absorbert i samfunnet Europas «overflødige mennesker».

heimsæter ihøst, i en essaysamling som vi skal komme tilbake til i «St. Olav», skrevet en ypperlig studie over «Kunstneren og hans etiske ansvar». Den får ikke minst hans «gamle» refser Lønning («Morgenposten» 13. november) til å senke fanene i respekt:

Ørnulf Ranheimsæter —
«dikter og logiker».

«Det er visst allikevel ingen urett mot noen å betegne Ørnulf Ranheimsæters «Kunstneren og hans etiske ansvar» som det mest særpregede og oppsiktsvekkende innslag i samlingen. Ranheimsæter er dikter og logiker i en sjelden og betagende blanding, og hans forsøk på å begrunne og utvikle en kunstens moralfilosofi tangerer faktisk grensen til det geniale. Klassiske (og navnlig katolske) forbilder lar seg naturligvis spore, men ikke desto mindre er Ranheimsæters forsøk personlig og originalt. Særlig det lille tillegg «Om tukt og ære», som er et direkte apropos til Myklefeiden, er et flammende og fornuftklart innlegg med krav på all mulig interesse. Dette er

faktisk det beste jeg kan huske å ha sett på trykk i denne strid. Uten å henfalle til tråkig moralisering avslører forfatteren, spirituelt og nådeløst, hulheten i det moderne sex-monoman. Om hans dikteriske genius nok en sjelden gang spiller ham et puss, fortjener fremstillingen som helhet å løftes til skyene på alle stolte superlativers vinger.»

NIFST

■ For en tid tilbake mottok vi i posten fra en statskirkegeistlig og doctor udi theologien en svensk pamflett, tydeligvis av obskur amerikansk opprinnelse, som med en sjelden hatsk energi forsøkte å overbevise leseren om at den katolske kirke hadde planlagt og gjennomført masse mord i Jugoslavia under siste verdenskrig. Og for å gi et godt mål for pengene ble følgende, noe massive, påstander flettet inn i fremstillingen:

- at «noe falskere, vederstyggeligere og mer fremmed for bibelsk kristendom enn den katolske kirkes vesen ikke kan oppdrives»,
- at «snart kommer en ny generasjons blod til å flyte i en ny, Vatikan-dirigert krig»,
- at Paven (Pius XII) «snart kommer til å oppfordre katolikken til å ta aktivt del i den store massakre på alle ikke-katolikker med den enkle begrunnelse at de er kommunister».

Den medfølgende skrivelse tydet ikke på at avsenderen hadde noen vesentlige motforestillinger mot dette skriftets innhold. Og så isner det jo litt i en over hva det ennå er mulig å tro om den kristne hovedkirke på våre kanter, selvom vi godt vet at dette er alt annet enn *typisk* for lutherske geistlige i Norge.

Men ganske uten mistanke overfor sine grumsede og, direkte eller indirekte, kommunistisk infiserte kilder er også en annen skribent, som åpenbart godtar enhver katolsk-fiendtlig fremstilling som betryggende og automatisk gyldig. Det gjelder forfatteren Sigbjørn Hølmekbakk som i en kronikk («Dagbladet» 5. november) gjør den fangne kardinal Stepinac, erkebiskopen av Zagreb, ansvarlig for massakrer.

En skulle tro at en prest, som gjennom en kynisk rettskomedie i et kommunistisk diktatur ble offer for et justismord som forarget verdensopinionen, og som siden har sittet arrestert eller internert uten muligheter for å forsvare seg, i det

minste ble omtalt med skrupuløs og kritisk *objektivitet* i den frie verden. For det er ulike lettere å være dagbladskronikør i et NATO-land enn forfulgt kirkeleder under kommunismen. De utdrag av de politiske kommissærenes anklage mot Stepinac som Hølmekbakk meget ukritisk opererer med, lar seg saktlig gjendrive, og er blitt gjendrevet. («Dagbladet» 11. og 21. november.) Men det som forferder, det er den hemningsløshet med hvilken presumptivt intelligente og velmenende mennesker, troende eller ikke-troende, er istand til å tenke seg Kirken som enslags «Murder Incorporation» og dens ledere som sadister og demoner i pave- eller bispeskrud. Vi skryter gjerne av vår høye folkeopplysning her i landet. Men den har øyensynlig sine huller.

Fr. Candidus.

LITTERATUR

Nytt fra Cappelen

«Har forleggerne sjel?» spurte en representant for standen i et essay her om året. Og om han ikke selv hadde besvart så beroligende «ja» på dette spørsmålet, så burde årets bokhøst overbevise oss langt på vei — den er usedvanlig rik og allsidig. Ikke bare på betydelige navn: *Cora Sandel, Aksel Sandemose, Sigurd Hoel, Alf Larsen*. Men på oversettelser og faglitteratur, poesi og essays i en slik grad at en ikke behøver å være anmelder for å sukke sårt over at det litterære liv i Norge på død og liv skal sammentrenges i de to siste månedene av året.

Her er noen plukk fra Cappelens høstliste:

CAPPELENS «UPOPULÆRE» —

den ypperlige essay-serien med internasjonalt kjente navn, er visst det verdifulleste åndehull ut mot Europa i vårt kulturelle vinter-Norge. Den franske filosofen og katolske eksistensialisten *Gabriel Marcel's* avhandling om «Eksistens og erkjennelse» (44 s.) er riktignok i vanskeligste laget, men gir til gjengjeld meget dersom en åpner seg for den. En må gå inn på hans sprog og tankeformer — for eksempel den fruktbare motsetningen han setter opp mellom «problemer» og «mysterier». Til gjengjeld oppdager en på disse to snes sider en av de dypeste sannhetene om vår menneskelige lodd: At de største og mest tragiske motsetningene i vår tilværelse bare kan løses med oss selv som innsats, gjennom dette som eksistensfilosofene forstår ved «engasjement».

Ulike lettere tilgjengelig er en samling på åtte forfatterintervjuer under titelen «Litteraturen og livet» (72 s.) Det er ikke småkarer vi møter: Arthur Miller, Graham Greene, Jean Cocteau, Lionel Trilling, François Mauriac, Edmund Wilson, Somerset Maugham og Albert Camus. Forfattere er oftest finstemte barometre overfor strømningene i tiden, og ut fra sine høyst ulike livssyn og en skiftende bakgrunn gir disse åtte et fengslende tversnitt av den vesterlandske bevissthet nettopp nå. Robust er den ikke. Men den har dette som Europa har skjenket verdenskulturen: Sinn og ansvar for medmennesker. Det er først og fremst forfatterens forhold til sin egen tid, og de spor den setter i hans diktning det dreier seg om her. Det er en meget vesentlig og almenmenneskelig måte å anskue diktningen på. Og den angår egentlig oss alle.

*

«NORSK SKRIVEKUNST»

er en original og imponerende samling mindre essays, plukket med sikker hånd i norsk litteratur mellom Vinje og Tor Jonsson av den danske lektoren ved Universitetet

i Oslo, *Erling Nielsen*. Det er utrolig hva han har fått med, disse 350 sidene er en sann gullgrube for den som vil lete seg frem til det beste og mest karakteristiske i norsk stil og norsk lynne. Erling Nielsen har som danske og spesialist på nordisk litteratur hatt den riktige og fruktbare blanding av avstand og nærhet: Han både forstår oss, beundrer oss, ler av oss og gyser over oss om hverandre. Som alle antologier kan denne egge til motsigelse hva utvalget angår, både når det gjelder forfatterne og verkene. Men han er både tolerant og mangesidig, og har et sikkert øre og øye for enheten i mangfoldigheten: «det norske». Dét er noe som er knapt og stramt i formen — i våre beste stilister beundrer vi som regel et ekko fra sagaens blyge barskheter, og det kan være puritansk refsende og moralistisk dømmende inntil det monomane. Her både gyser og beundrer den siviliserte, runde dansken over vårt barbariske alvor, hør bare hva Erling Nielsen nylig røbet i et intervju på hjemmebane:

«I den kunst at polemisere er vi som kanaler at regne mot dette folk (det norske), der elsker at staa paa barrikaden. Hvor vi bliver maliciøse, er de aggressive. De har en formidabel appetit paa standpunkter. Problemer, der i Sverige bliver afslebet i en smuk akademisk form, og som herhjemme ofte udviskes i en blasert maske, bevarer deroppe deres oprindelige, næsten barbariske friskhed.»

Kan det nytte å plukke ut særlig velsmakende retter av den overdådige menyen? Der er et (riksmåls-) essay av *Arne Garborg* som viser hvilken ypperlig sosial satiriker han var. Der er et essay om «Sekt og enhet» som viser den intelligente bredden i en *Ronald Fangens* kristne humanisme — sårt savnet i det norske kristenfolket idag. Der er *Knut Hamsuns* beruste kjærlighetserklæring til Nord-Norge, i form av en arrig harselas over prester og embetsmenn som mener seg forvist til Sibiria dersom de forviller seg dit opp. Der er *Sigurd Hoels* tørre problemstilling: «Bør der bo mennesker i Norge?» og *Helge Krogs* fintfølede minnerne over vennen *Erling Winsnes*. *Sigrid Undset* er representert med en stemning: «Florida Water» som sier oss litt om hva det er å erindre barndommen. Og *Arnulf Øverland* lider i år den vanskjebne at hans ytterst tanketykke og demagogiske «angrep» på kristendommen — «den tiende landeplage» — ikke bare trykkes opp her, men også berømmes i en bok av *Åxel Kielland*. Dét er nemlig også en side av det norske «barbari»: Den type primitive argumenter en ofte hos oss mener å kunne anvende overfor et verdikompleks av kristendommens dimensjoner.

Og enda har vi ikke nevnt stilkunstnere som *Johan Borgen*, *Nils Kjær*, *Alexander Kielland*, *Sven Elvestad*, *Alf Larsen*, *André Bjerke*, *Gunnar Reiss-Andersen*, — de er med alle sammen. Kort sagt: Dette er ikke noen «årets bok» — den peker meget lenger, og hører til dem en leser sønder og sammen gjennom flittig bruk.

«KEFIR OG CHIANTI»

er den symbolske titelen på en samling reisekåserier — eller «flanerier», «rusle-tanker» — av *Odd Eidem*. (291 s.). En kan ikke diktere folk hva de skal finne morsomt og le av, men dersom de (som anmelderen) følger *Odd Eidem* i dags- og tidsskriftpressen med adskillig skrekkløst fryd, rent bortsett fra den eiendommelige verdiblindhet overfor religiøse inspirasjoner, som har forledet ham til å «slakte» genier som *T. S. Eliot* og *Georges Bernanos*, — ja så vil en finne denne boken meget morsom og berikende. *Eidem* anstiller seg, uten å narre oss, men med stor virkning, som heimfødning fra Hedemarken, det norske tran- og kefirmennesket som forundret smaker på den syrlige og

fyrige chianti under fremmede himmelstrøk. Med barsk humor og bitende selvironi (på hele folkets vegne!) oppdager han vår egenart i møtet med det fremmede. Han er hensynsløst oppriktig og barokt løssluppen, enten han skildrer besøk på et russisk fellesbruk, hos en arabisk sheik eller hos våre nordiske naboer, av hvilke han — ytterst alminnelig! — forguder danskene, og nåja, misforstår svenskene. Et besøk i Pavestaten, der *Eidem* på grunn av en navneforveksling plutselig befinner seg i privataudiens hos pave Pius XII. uten å finne ett ord å si til *Hans Hellighet*, er et muntert fortalt mareritt, selvom det vel neppe har styrket Vatikanets oppfatning av Norge som et sivilisert land. Vi får trøste oss med at *Eidem* både her og ellers nyter å spinne en ende, kanskje litt lenger enn tråden rekker. Og han legger nå ellers ikke fingrene imellom når det gjelder tran- og kefirmenneskets hemninger i møtet med Sydens vitalitet. Han sitter på en stadion i Rom og nyter en italiensk folkemasse i norsk landskampstemning multiplisert med fem:

«Da viseren rykket frem et minutt over fire, reiste hele nordre sving seg og pep som en orkan. De tålte ikke forsinkelse. Jeg satt selv på en mer dannet tribune, og vi puttet tyggegummi i munnen. Med umåtelig forbløffelse snudde jeg meg da jeg kjente en norsk damestemme mot nakken:

«Gud, hvor skiddent det er overalt i Råmm.»

Jeg mønstret henne tyggende. Hun var en blond langskalle, og for øyeblikket var hun beskjeftiget med å legge ektemannens lommeørkle på stenbenken. Hun satte seg. Ektemannen var liten og hadde paraply og en svart, bløt hatt. Nesen var spiss og hvit. Jeg hadde aldri sett ham før, de hørte ikke til mitt selskap. De stirret goldt ut i Sydens herlige bråk. Siste gang de smilte, var i toårsalderen. Dessverre må jeg tilstå at jeg kjente ergrelsen stige. Meget tåler jeg i denne verden. Man kan skjelle ut mine nærmeste, man kan offentlig betvile mine åndsevner — la gå alt sammen, men jeg tåler ikke nordboere som taler nedsettende om menneskenes deiligste by, i særdeleshet ikke når de kaller den *Råmm*. Jeg var like ved å knurre ut en av mine verste fornærmelser, nemlig å spørre om de var fra *Vikersund*, da pingen plutselig steg mot himmelen som fra et gigantisk sagblad.»

Men hedmarkingen *Eidem* kommer hjem til slutt, og det siste av denne serie glimrende opplagte og briljant skrevne «flanerier» er en kjærlighetserklæring til *Mor Norges farver* — og til maleren *Henrik Sørensen*. Det er fremragende og uimotståelig karakteriseringskunst, et overdådig fornøyd og hengivent portrett der journalisten *Odd Eidem* hever seg på siden av en annen journalist som hadde en sann kunstners format: *Sven Elvestad*.

H. Rieber-Mohn O. P.

Jim Bishop: *Den dagen Kristus døde*.
Stabenfeldt Forlag 1958.

Den amerikanske forfatter *Jim Bishop* sier i sitt forord at han «som en journalistisk historiker» vil «gi et praktisk innblikk i begivenhetene» på det siste døgn i *Kristi liv*. I korte kapitler fremstiller han de dramatiske hendelser time for time.

En må altså ikke vente en teologisk bibelkommentar eller en dyptpløyende psykologisk analyse av personene i dette drama. Boken er en god gjenfortelling av evangeliene, supplert med en verdifull skildring av den historiske bakgrunn: jødernes verden og den romerske okkupasjonsmakt. Forfatteren viser — uten å fremlegge vitenskapsmenneskes bevisføringer og diskusjoner! — at

Møtet mellom hedendom og kristendom i Norden

Fredrik Paasches etterlatte Uppsala-forelesninger.

Av PAVEL FRAENKL

De motsetningsfulle brytninger mellom hedendom og kristendom lever i nordisk sinn den dag i dag; de er ikke utelukkende en historisk overlevering, hvis virkefelt forsvant fra jordens overflate. Hverken den middelalderlige katolisisme eller Luthers reformasjon klarte restløst å få bukt med den dramatiske spenningstilstand mellom den mektige selvhevdelse som brukte gudene til å «ha det godt» — som det heter — og den totale indre forvandling, der mennesket bare lever, så lenge det når til fellesskap med Gud, det være i lidelse, nederlag, ydmykelse, ja, selvutslettelse. I selve brennpunktet for disse brytningene står det nordiske «jeg», hele oppfatningen av menneskets storhet, betydning og verd.

Dersom litteraturen og diktingen ikke bare er mennesketankens men også den menneskelige religiøse trosholdnings mest følsomme åndelige seismograf, så kan to gåtefulle norske diktergenier, Henrik Ibsen i det 19. århundre og Olav Aukrust i vårt eget hundreår, tjene som eksempel på disse stadig levende konflikter mellom hedendom og kristendom i norsk og nordisk sinn. Også Danmark og Sverige kjenner konflikten i den dypeste bunn hos sine store diktere og tenkere; denne lille artikkel kan ikke gå nærmere inn på hele problemkomplekset — den bare konstaterer det. Den sanne betydning av professor Fredrik Paasches posthumt utgitte universitetsforelesninger er nettopp den at de uvilkårlig forklarer og dokumenterer *forutsetningene* for dette sjelelig-sosiale brennpunktet hos nordboere; ingen hadde bedre historisk og vitenskapelig legitimasjon til et slikt arbeide enn nettopp den altfor tidlig avdøde norske litteraturforsker, en kunstner og vitenskapsmann i uløselig forening. Sammen med foredraget i svensk radio i 1942 danner disse skisseaktige notater av 1941 en naturlig enhet. Forelesningene er ledsaget av en fyldig og kyndig analyse av forholdet mellom «Fredrik Paasche och norron kristendom» av professor Dag Strömbäck; nesten som en selvfølge er denne tankevekkende bok utgitt av Aschehoug (Oslo 1958, 163 sider), Paasches trofaste forlag.

Paasche behersket stoffet suverent. Om det nå gjaldt kildene eller skildringen av hendedommens forsvarskamp, om han tok for seg den kristne forkynnelse eller etikken, de politiske og sosiale strømninger i tiden eller kristendommens gjenspeiling i litteraturen — overalt blir inntrykket vesentlig det samme: ingen kilde er undertrykt, enkelthetene får ikke lov til å bre seg ut over

han har satt seg grundig inn i arkeologenes og eksegetenes forskningsresultater, og han skildrer Jerusalem slik som bare en kan gjøre som selv har besøkt de hellige steder. Dessuten innskyter forfatteren et lengre kapittel (76 sider) som gir et sammenfattende tilbakeblikk på Jesu opptreden for den siste påskefest.

Boken anbefales særlig som lektyre for fastetiden. Den vil med sin greie inndeling og lette stil være et godt hjelpemiddel for en som forsøker å gjennomføre en daglig åndelig lesning.

Gerard Vranken.

sin sanne historiske funksjon, skildringen er mangfoldig og likevel båret oppe av en sammensveisende helhet. Under Paasches korthogne saklighet varmer hans indelighet og sinnets renhet. Han ser forbindelseslinjene og han ser skillet; hverken den ene eller den annen side av hans litteraturhistoriske skildring er konstruert. Den stiger opp av selve materialet som blir gjennomlyst av skjønnet.

Bare ett eksempel: Fra Rimberts bok om «Nordens apostel», Ansgar, gjengir Paasche hans visjon av Gud — den som faller sammen med en lang europeisk tradisjon av den lysmettede mystikk i middelalderen. Og slik lyder skildringen: «Uten legemlig vei og uten å ta skritt ble han ført gjennom en klarhet, et lys uten like. Det strømmet ut fra øst og fylte hele verden; og han visste at i den umåtelige lysmassen som fylte verden, var Gud, enda han ikke kunne se ham. For her var intet kroppslig, alt var ukroppslig. Men lovsanger med usigelig vellyd tonet gjennom det grenseløse rom. Og Guds egen røst hørtes; da tystnet alle andre; en røst, klarere enn enhver annen klang, fylte hele verden som lyset fylte hele verden. Men *han* den kom fra, var ingensteds å se» (s. 84).

Gjennom hele Paasches anskuelige og rolige skildring går noen tanker igjen som er meget betegnende for hans emne. Jeg vil samle i det minste én gruppe av dem under betegnelsen *den nordiske religiøse utilitarisme*, uansett nå om det var den hedenske eller den kristne. Med «utilitarismen» mener jeg her nordboernes forestillinger om at gudene eller Gud skulle være til *deres* nytte. Paasche nevner at under kristningsverket var det forsåvidt lett å bli kvitt de hedenske *store* guder; verre var det med de mindre guder — de som var uavhengig av templer og billedstøtter (s. 81). De bodde i selve landskapet og i hjemmet. Hva ventet folk av dem? De skulle beskytte avlinger, de fulgte naturens rytme i årstidene, deres makt og herlighet var avhengig av det *gunstige* utfallet om sommeren og høsten, men deres innflytelse ble redusert, når det kom uår og elendighet og nød. På det høyere planet ventet bøndene av Gud at han skulle skaffe godt år og fred (s. 117) — den praktiske målsetting med sin mangfoldighet tar her overmakt over den åndelige visshet: Jeg er Din. Jeg tilhører Deg. Jeg går med Deg den vei Du gikk. Jeg bøyer meg for Deg. Mange ting vil jeg ha — men *Deg* først og fremst. Hele utviklingen ligger i denne forvandlingen fra den religiøse utilitarisme, der *mennesket* er utgangspunktet og Gud nyttens redskap, og frem til den åndeliggjorte kristne livsholdning der *Gud* er utgangspunktet og mennesket følger sin Frelser også der han *ikke* har noen synlig nytte av sin trosholdning. Snarere omvendt. Paasche viser inntrengende (s. 90) at i begynnelsen var Kristus bare «en gud blant mange andre» — i det hele tatt er de skiftende religiøse blandingsformer noe av det mest innsiterende i Paasches forelesninger.

Den største revolusjon var den kristne etikk. «Det kristne bud om *ikke* å søke hevn, må for hedningene ha hørtes som et umoralsk bud» (s. 113). Eller lovgivningen om «barnets rett», der kristendommen — kong Magnus' lov av 1160-årene — kaller for «stort mord» å bære sitt barn ut og la det dø. Og likeledes nye bestemmelser om trellens lov; overalt her kom til orde et *nytt* livssyn. Det ble sagt en gang at *kristendommen* er den virkelige, permanente revolusjon i menneskeslektens historie. For Nordens vedkommende er det intet som bekrefter denne påstand sterkere enn Paasches bok. Måtte den kunne tale til mange her i landet.

23 NYE KARDINALER

L' *Osservatore Romano* bragte i sin aftenutgave for mandag 17. november listen over 23 nye kardinaler som Pave Johannes XXIII. har til hensikt å kreere på et offentlig konsistorium den 18. desember. Det sensasjonelle ved denne melding var ikke at den nye pave så hurtig ville fylle de hele 18 ledige poster innen sitt høyeste råd, men at han brøt en nesten 400 år gammel tradisjon ved å overskride tallet 70 for kardinalkollegiet, og hevet det til 75. Vi skal denne gang ikke anstille noen betraktninger om bakgrunnen for denne sterke pavehandling, men kort og godt fastslå at ingen egentlig forskyvning har funnet sted i forholdstallet mellom italienske og kardinaler av andre nasjoner. Det blir henholdsvis 29 og 46. Hvorledes fordelingen er blant de nyutnevnte kardinaler fremgår av nedenstående liste, der vi for oversiktens skyld først har oppført de 13 italienerne.

1. *Giovanni Battista Montini*, erkebiskop av Milano, f. 1897.
2. *Domenico Tardini*, ny kardinal-statssekretær, Vatikanet, f. 1888.
3. *Alberto di Jorio*, konklavets sekretær, f. 1884.
4. *Giovanni Urbani*, ny patriark av Venezia, f. 1900.
5. *Alfonso Castaldo*, erkebiskop av Napoli, f. 1890.
6. *Paolo Giobbe*, apostolisk internuntius i Holland, f. 1880.
7. *Giuseppe Fietta*, apostolisk nuntius i Roma, f. 1883.
8. *Fernando Cento*, apostolisk nuntius i Portugal, f. 1883.
9. *Carlo Chiarlo*, apostolisk nuntius, til disposisjon for Det pavelige statssekretariat, f. 1881.
10. *Amleto Giovanni Cicognani*, apostolisk delegat i U.S.A., f. 1883.
11. *Francesco Bracci*, sekretær for Sakramentkongregasjonen, f. 1879.
12. *Francesco Roberti*, sekretær for Konsilkongregasjonen, f. 1889.
13. *Carlo Confalonieri*, sekretær for Studiekongregasjonen, f. 1893.
14. *William Godfrey*, erkebiskop av Westminster, f. 1889.
15. *Paul Marie Richaud*, erkebiskop av Bordeaux, Frankrike, f. 1887.
16. *André Jullien*, dekan for den kirkelige domstol, Sacra Romana Rota, Roma; f. 1882 i Pelussin, Frankrike.
17. *Julius Döpfner*, biskop av Berlin, f. 1913.
18. *Franz König*, erkebiskop av Wien, f. 1905.
19. *José M. Bueno y Monreal*, erkebiskop av Sevilla, Spania, f. 1904.
20. *Richard James Cushing*, erkebiskop av Boston, U.S.A., f. 1895.
21. *John O' Hara*, erkebiskop av Philadelphia, U.S.A., f. 1888.

22. *José Garibi y Rivera*, erkebiskop av Guadalajara, Mexiko, f. 1889.

23. *Antonio Maria Barbieri*, erkebiskop av Montevideo, Uruguay, (tilhører kapuzinernes munkeorden) f. 1892 i Montevideo.

Den tidligere pro-sekretær for Statssekretariatet i Vatikanet, monsignore *Domenico Tardini*, er ved sin utnevnelse rykket inn i en stilling som regnes for den viktigste i Kirkens sentralledelse nest etter Paven. Etter kardinalstatssekretær *Luigi Magliones* død i 1945 tok Pave Pius XII. selv hånd om sitt Statssekretariat og lot det ikke fra seg til sin død.

Øverst på den offisielle liste figurerer likevel den høyt fortjente erkebiskop av Milano, *G. B. Montini*. Ham tilkommer dermed æren i Pavens nærvær å forrette pontifikalhøymessen i Det sixtinske kapell på årsdagen for Pavens kroning.

Et korstog i den lidende menneskehets tjeneste

Vor Frue Hospitals 75-års jubileum fikk en vakker feiring

«**M**en flagget til topps i parken og med praktfulle blomsterdekorasjoner i saler og korridorer feiret igår Vor Frue Hospital sitt 75-års jubileum. Klokkerent klang sangen fra søsterkoret som innledet jubileumshøytiden som ble holdt i noen korte middagstimer, der en rekke geistlige fra den katolske kirke, representanter fra stat og kommune og sykepleieorganisasjoner var til stede. I hjertelige, gripende og humørfylte taler ble jubilanten hyldet — dette hospitalet som har gjort sin stille, velsignelsesrike gjerning på høyborgen ved Akersveien i ly av St. Olavs kirke.» Slik innledet «Nationen» sin reportasje fra den stilfulle mottagelse som Vor Frue Hospital offisielt markerte feiringen av sitt 75-års jubileum med fredag 21. november.

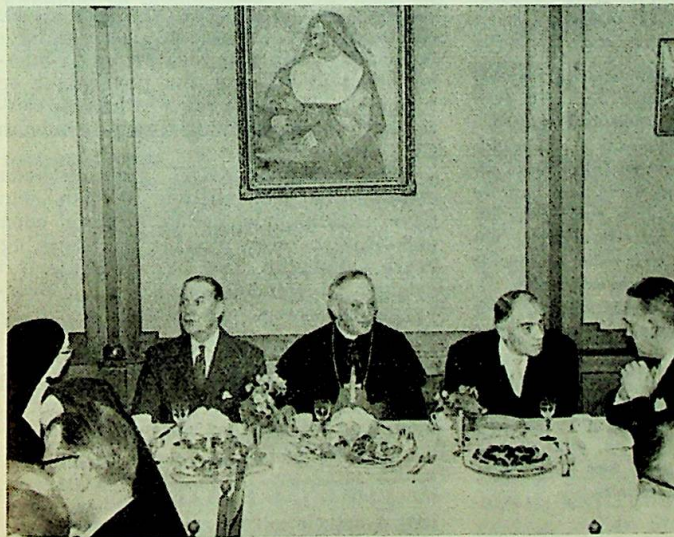
Den innledende del fant sted i vestibylen i hospitalets 2. etasje. Forrest i stolrekkene satt biskop dr. Mangers og ordfører Rolf Stranger og tett i tett, bak og til sidene, legestaben med overlege Ragnar Andersen i spissen, de geistlige gjester, St. Josephssøstrenes provinsialforstanderinne Mère Clémence, hospitalets priorinne Mère Lætitia, representanter fra søstrenes sykehuser i Drammen, Porsgrunn, Kristiansand, Fredrikstad, Halden og Grefsen, og fra de øvrige søsterkongregasjoner i Oslo. Øverste representant fra helsemyndighetene var stadsfysikus Trygve Iversen, videre avdelingssjef Rygh fra Oslo Trygdekasse, mens Helsedirektoratet glimret ved sitt absolutte fravær. Det gjorde derimot ikke forstanderinnene ved byens private sykepleieskoler, de møtte opp i corpore, sammen med forstanderinnen ved Rikshospitalet sr. Augusta Seweriin. Beskjedent i bakgrunnen satt eller sto en liten skare av hospitalets egne søstre — priorinnens assistentinne gjennom mange år, sr. Anne-Mathilde, skal her særlig nevnes — flankert av flere fra det øvrige mangfoldige personale.

Etter at høytideligheten var åpnet av søsterkoret med Gauss' vakre «Jubilate», trådte biskop dr. Mangers frem og sa bl. a. i sin hilsmingstale: «Vi skylder idag en varm tanke og takk og anerkjennelse til de søstre som hadde mot nok til å ta fatt på en slik gjerning som her er utfoldet gjennom 75 år, uten andre midler enn sin kjærlighet til de syke og sin tillit til Guds forsyn: Mère Genovefa sammen

med søstrene Susanne og Marie. Når Vor Frue Hospital idag står her som et stort og helt moderne sykehus, er det takket være disse søstres ånd, som alltid har inspirert deres etterfølgere, — jeg vil her bare nevne den forrige og nåværende forstanderinne, Mère Antonia og Mère Lætitia. Navnene toler for seg selv. Men selvfølgelig ville denne utvikling ikke ha vært mulig dersom ikke myndighetene og legene i god forståelse hadde virket sammen med søstrene.» Biskopen rettet derfor en hjertelig velkomsthilsen til de tilstedeværende representanter for disse stender, hvis navn er nevnt ovenfor. «Jeg ha alltid næret den største beundring for den livsoppgave legene har valgt,» fortsatte biskopen. «Bevisst eller ubevisst fortsetter de den guddommelige Leges virksomhet her på jorden. Jeg har møtt så mange norske leger som betrakter sin gjerning ikke bare som et alminnelig levebrød, men som et kall om å være Guds medarbeidere til livets opprettholdelse. Ære være den norske legestand for det! Slik har også de mange leger her på hospitalet alltid oppfattet sin gjerning — helt fra livmedicus Egebergs dager, og siden så lysende navn innen standen som Louise Isachsen, Kristine Munch, Stein F. Holst og dere som idag fortsetter i samme ånd.»

Overlege Ragnar Andersen tok så forsamlingen med på et raskt, men velplanert streiftog gjennom hospitalets historie (som vi i meget forkortet redaksjon kom inn på i forrige nummer), og han belyste omfanget av dets virke ved en rekke høyst interessante tall og beskrivelser. «Gjennom alle år like til idag har det funnet sted modernisering og forbedring av hospitalet,» sa overlegen. «Jeg skal bare nevne det fremragende hovedkjøkkenet, som absolutt er et besøk verd med alle dets moderne hjelpemidler. Det er en betydelig utvikling fra de første magre år, da kjøkkensøsteren en dag skulle gå i byen for å kjøpe middagsmat ikke fikk utlevert mer enn 25 øre av priorinnen, simpelthen fordi det ikke var mer i kassen. Søsteren var fortvilet, men greide vanskelighetene med glans ved å skjære ned en del grønnsaker i kjøkkenhaven, som hun gikk og solgte på torvet. Så kjøpte hun fisk til middag, og det var så rikelig at det ble noe igjen til aftens også, står det i kronikken.»

I tilknytning til hospitalets historie uttalte overlegene til slutt: «Den er så meget mer imponerende som St. Josephs-søstrene i disse årene har greid å bygge opp og drive sykehus i 5 andre byer i den sydligere del av vårt land, slik at de idag driver sykehus med tilsammen 664 senger. Ennå

Ved taffelet fra høyre: Overlege Ragnar Andersen, stadsfysikus Trygve Iversen, biskop Mangers, ordfører Rolf Stranger og Mère Lætitia.

mer imponerende er det når vi vet at disse sykehus i likhet med jubilanten, utelukkende er bygget opp av St. Josephs-søstrene selv. Det er skapt av oppofrende kvinners flid, nøy-somhet og kjærlighet. Ja, det er nesten ufattelig at Vor Frue Hospitals drift er basert på dets egne inntekter uten støtte utenfra, med søstrenes arbeidskraft som eneste driftskapital. Når dette har vært mulig skyldes det utvilsomt fremragende dyktighet og personlige egenskaper hos hver og en av våre søstre. De er alle besjelet av det viktigste motiv for arbeide, arbeidsgleden, gleden ved resultatene og kjennskapet til den verdi det har for den enkelte og for det felles beste. De tilhører i sannhet den karakterens adel, høysinnets adel, som er skapt av arbeidsgleden. Vi, legene her, gratulerer dere alle, hver og en, og takker for all verdifull og trofast hjelp for oss selv i vår streben etter å hjelpe våre pasienter så langt evnene rekker,» sluttet overlegen sin sterkt anerkjennende tale.

«Hverken yrkesinteresser eller sosial beskyttelse kan vel noensinne rokke ved lege-etikkens grunntanke: At legen er en korsfarer i menneskehetens korstog mot lidelsen og døden, viet til menneskenes liv og lykke,» sa pater H. Rieber-Mohn i sin takketale på søstrenes vegne til hospitalets leger. «Legen kan, som presten og kunstneren, ha en fremragende og nær sagt fullkommen innsikt i det stoff han har under hendene. Ikke desto mindre vet han at alt dette bare er et lite utsnitt av livets og skjeb-nens mysterium som i virkeligheten helt unnslipper ham. Jeg tror dette er et område hvor nøktern norsk humanitet og katolsk tro faktisk kan møtes i en stor og byggende opp-gave. Ja, «tror» er et altfor svakt uttrykk... for vi ser, vi er samlet i et hus som beviser dette. Legene ved Vor Frue Hospital har alltid med takt og respekt og toleranse lagt for dagen sin forståelse for søstrenes kall: av en sin-nets og en hjertets nødvendighet som ikke er av mennesker. Det har vært vitalt, en livsnødvendighet for søstrene at tanken bak deres gjerning ble forstått av legene. Og de er uendelige takknemlige over at så alltid har vært tilfelle: at de i legene har funnet, ikke bare dyktige og saklige med-arbeidere i sykepleien, men menneske og medmennesker som alltid ante og ofte forsto det dypeste motiv og den innerste tilskyndelse i deres gjerning. Det er takken for dette de har bedt meg overbringe,» sa pateren.

De innbudte sluttet seg nå til vertskapet for å tilbringe den intim taffelstund i søstrenes kommunitetssal. Denne bugnet ikke bare av mottatte blomsterhilsener, men også av ut-søkte prøver på kjøkkenets kapasitet. Ordfører Stranger — som i vanlig travelhet var kommet like fra flyplassen og snart igjen skulle til et uoppsettelig møte — kalte på opp-merksomheten og uttalte sin store glede ved å kunne over-bringe Oslo bys dypfulte takk for hva Vor Frue Hospital har betydd for hovedstaden og langt utover denne. Den innledende del av feiringen karakteriserte han som enkel, riktig og overbevisende. — Vi kan gjerne tournere med de samme ord når det gjelder ordførerens hilsen, båret som den var av ekte personlig varme ved siden av all ønskelig representativ eleganse.

En fengende avslutning ble direktør Alf Bangs takk-for-maten-tale. Siden 1898 hadde han hatt hyppige anled-ninger til å takke for den maten han hadde mottatt på sykesengen i dette hus. Det var ham derfor en tredobbelt glede her på denne nye merkedag i hospitalets historie å kunne stå oppreist og takke, på pasienters, gjesters og egne vegne for aller beste forpleining...

I.H.K.

En kjærkommen
gave:

VIEVANNSKAR
i porselen kr. 5.00

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Walligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25

UTLANDET

VATIKANET

Erindringsmedalje om pavekroningen.

Til minne om pave Johannes XXIII's kroning er det blitt preget en medalje som på forsiden bærer et portrett av Paven og på baksiden innskriften: «Corona aurea super caput eius». (Den gyldne krone over hans hode.) — (KNA)

Paven tar sin biskopskirke i besittelse.

I midten av november ble det offisielt bekjentgjort i Vatikanet at pave Johannes XXIII ved en høytidelighet skulle overta erkebasilikaen San Giovanni in Laterano i egenskap av biskop av Roma den 23. november. Laterankirken er Pavens biskopskirke.

Innen rammen av festlighetene vil basilikaens erkeprest, kardinal Aloisi Massella, celebrere pontifikalmessen, og i tilslutning til den skal Johannes XXIII meddele velsignelsen fra pavealteret.

Laterankirken tilhører i dag Vatikanstaten og var for lenge siden pavenes residens. Den dag overtagelsen finner sted vil Paven også åpne Lateranhøyskolens nye akademiske år. — (KNA)

Paven interesserer seg for flyktingenes sjelesorg.

I følge en beretning fra kapitularkvikaren av Ermland, pastor Paul Hoppe, har pave Johannes XXIII uttalt seg anerkjennende om den sjelesorg som ytes i Forbundsrepublikken blant flyktinger. Pastor Hoppe ble nylig mottatt i audi-

ens av Paven. Denne forhørte seg under audiensen inngående om antallet av ermlandske prester, teologistuderende og troende som lever i Vest-Tyskland, og ga dem sin spesielle velsignelse.

Johannes XXIII hadde som nuntius Roncalli truffet den nå avdøde biskop av Ermland, Maximilian Kaller, like etter den annen verdenskrigs slutt. Han hentet biskopen i Strassbourg hvor denne befant seg på reise til Roma, ledsaget ham til krigsfangeleiren Le Coudray ved Chartres og skaffet ham en billett til Roma. — (KNA)

Sjahaen av Iran i audiens.

Keiseren av Persia, Sjaha Reza Pahlevi, vil antagelig bli mottatt i privataudiens av pave Johannes XXIII. Shahaen skal på statsbesøk i Italia i slutten av november.

Allerede forrige gang sjahaen var i Roma skulle han ha vært motatt av pave Pius XII. Fire dager før den fastsatte audiens, døde pave Pius. — (KNA)

Ikke forråde sannheten.

Pressens betydning og journalistenes tunge ansvar i forbindelse med en sannferdig reportasje ble understreket av pave Johannes XXIII i en tale til flere hundre italienske og utenlandske journalister under en audiens i midten av november.

Paven holdt en uforberedt tale på fransk til journalistene, og med sine ukonvensjonelle ord vakte han journalistenes hjertelige bifall. Han fremhevet journalistkallets skjønnhet som ligger i at man kan finne uttrykk for egne opplevelser og føle en ekte tilfredsstillelse når man ser sitt manuskript trykt. Journalistene må imidlertid alltid være seg bevisst sitt store ansvar og alltid gjengi sannheten. I det første øyeblikks begeistring kan nemlig også sannheten bli forrådt i god tro.

I de siste nettene, fortsatte Paven, hadde han hatt vanskelig for å sove som følge av de anstrengende dager, og hadde bl. a. kunnet fastslå med hvilken list journalistene var gått til verks for å utgrunne Konklavets hemmelighet. Men ikke i noe referat hadde han likevel kunnet finne en linje som på en eller annen måte svarte til kjensgjerningene, så man kunne trekke den slutning at Konklavets hemmelighet var enda større enn journalistenes sluhet. «Dere kan rolig påstå mange ting,» sa Paven og smålo, «men grunnlaget for pavevalget er forlenget gått opp i røk.» «Det ville derfor hatt større virkning å tie,» føyet han til, faderlig belærende.

Pave Johannes XXIII gjentok enda engang for journalistene at han som pave utelukkende hadde å være «den gode hyrde» som skal lede sjelene og utbre sannheten. Det har man glemt i det som i forbindelse med den nye overhyrde er skrevet om en politisk, vitenskapelig og diplomatisk pave. «Foran Gud er vi deres bror,» sa Paven, «den første av alle brødre. Vi vil hjelpe til med å få øye på alt som er på jorden, men fremfor alt, det som er i Himmelen.» — (KNA)

DE FORENTE STATER

Ingen religiøse fordommer mer.

Valgene i De forente stater viste at de religiøse fordommer i landet på det nærmeste er forsvunnet, fremfor alt overfor de katolske kandidater. I tre av de

Abbé Pierre bringer en gammel uteligger under tak for natten.

Abbé Pierre til Oslo

Med Stockholms-flyet søndag 30. november kl. 17.10 kommer «de hjemløse apostel», Abbé Pierre — den katolske presten som i Paris har gjort for uteliggerne og de hjemløse hva pater Pire har utrettet for flyktingene: gitt dem tak over hodet og respekt for deres menneskeverd. Mandag 1. desember taler han i Nobelsalen over emnet: «Pour ou contre l'homme» — For eller mot mennesket. Det er en rekke humanitære organisasjoner som står bak innbydelsen hit, etter at han i siste uken har holdt foredrag i Stockholm.

JULEHEFTET

«Kimer I Klokker»

INNHOOLD:

VANDRINGEN TIL BETLEHEM

I norsk gjendiktning ved Arne Dørumsgaard.

HVA SKAL DET BLI AV DETTE BARN?

Av sr. Marie Louise, O.P.

DEN BLIDE HELGEN MED JESUSBARNET

Av Alf Høgh.

TO UDRAG AV PAVE PIUS XII'S JULEBUDSKAP

Etter originalteksten.

SIGRID UNDET OG DANMARK

Av Hallvard Rieber-Mohn.

DEN HELLIGE STILLHET MIDT I NEW YORK

Av Eva Dithmer-Vanberg.

DER ER EN BRØND SOM RINDER - JOHANNES JØRGENSEN,

EN DIKTER VI IKKE HAR RÅD TIL Å GLEMME

Av Peter Magnus.

DOMKIRKEN OG KLOSTERET I ROGALAND

Av Erik Gustavsen.

LEGENDER OM ST. OLAV FRA VÅR KONGESAGA

En antologi ved John Frey.

ET HELSIDES HELLIG OLAVS-BILDE

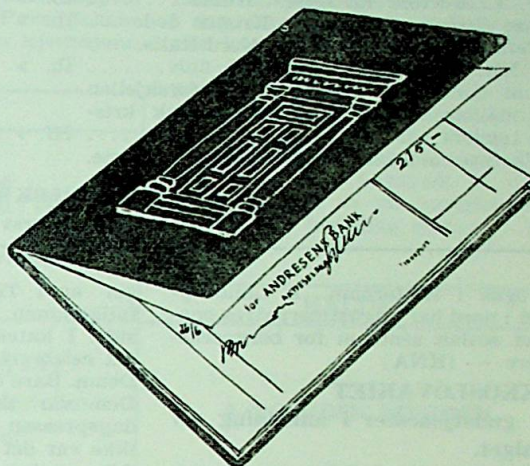
Fra historisk museum i Stockholm.

OM SLAGSBILDE i 4 farver etter Fra Angelico: «Jesu Fødsel», San-Marco-museet i Firenze.

Hefte trykt på kunststrykkpapiir. - Pris kr. 3.00.

ST. OLAVS FORLAG, Akersvn. 5, Oslo.

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

største statene, California, Pennsylvania og Ohio ble katolske kandidater valgt til guvernører. Også guvernøren for staten Maine og flere senatorer er katolikker.

Den republikanske visepresidenten, Nixon, erklærte under en pressekonferanse at siden 1928 har heldigvis innstillingen til religionssamfunnene forandret seg. Nixon anså det for mulig at den katolske senator Kennedy kunne bli valgt til president av demokratene i 1960. I 1928 var for første gang en katolikk kandidat til presidentstillingen, men han nådde ikke frem på grunn av at sterke religiøse forbehold ble gjort gjeldende. — (KNA)

FRANKRIKE

Kirken beskytter «sunn nasjonalisme».

De katolske intellektuelles 11. uke fant sted i Paris i begynnelsen av november. Den er en årlig begivenhet og de deltagende tar standpunkt til viktige tidsproblemer. I år var temaet i foredrag og diskusjoner «den kristne samvittighet og nasjonalismen». I et hilsningsbudskap fremhevet erkebiskopen av Paris, kardinal Feltin, at Kirken også beskytter de menneskelige verdier i en rett forstått nasjonalisme.

Videre erklærte kardinalen i budskapet at Kirken anerkjenner kolonifolkenes rett til en rettfærdig og gradvis frihet, men at den dømmes utskielser da friheten derved ødelegges. I denne sammenheng, skrev kardinalen, har pave Pius XII. talt om en «sunn nasjonalisme». Han oppmuntret Frankrikes intellektuelle i deres arbeide og erklærte at man

måtte gjøre seg opp en klar mening om situasjonen for Kristi åpenbaring og Kirkens lære hvis man vil vise en klar kristen holdning i spørsmålet om nasjonalisme.

På åpningsdagen ble det av de tre historikere, professor Victor M. Tapié ved Sorbonnen, professor René Remond fra Det politiske studieinstitut i Paris, og professor Oliver Lacombe ved det filosofiske fakultet i Lille, tatt standpunkt til ukens tema. De sammenlignet dernest det 19. århundres nasjonalisme med vårt århundres. Derved ble det fastslått at folk som var blitt seg sin historiske eksistens bevisst og ville befri seg fra en gammel orden, nødvendigvis gjennomgikk en nasjonalistisk krise. I samsvar med Kirkens tradisjonelle lære måtte denne krise bli bedømt i lyset fra samfunnets almenvæl. For den kristne samvittighet blir nasjonalismen mistenkelig hvis den ikke søker mål og normer på det etiske og politiske overordnede område.

Kristendommen ikke identisk med noen bestemt kultur.

I anledning åpningen av UNESCO's 10. generalforsamling i Paris, celebrerte den apostoliske nuntius i Frankrike, erkebiskop Marella, en pontifikalmesse i St. Frans Xaver-kirken. I sin preken minnet erkebiskop Marella om pave Johannes XXIII's virke som nuntius i Paris og Den hellige Stols konstante observatør ved UNESCO. Erkebiskopen understreket at religionen ikke måtte skjultes ut ved UNESCO's kulturvirksomhet. Han fastslo at kristendommen ikke identifi-

serer seg med noen bestemt kultur eller sivilisasjon.

Til stede ved gudstjenesten var bl. a. UNESCO's generaldirektor, dr. Evans.

ITALIA

Latinamerikanske biskoper i Roma.

I midten av november hadde de latinamerikanske biskoper sin annen konferanse i Roma. Den var i lang tid blitt grundig planlagt og forberedt av det latinamerikanske biskopråd CELAM. Konferansen fant sted i Collegio Pio Latino i anledning av at denne institusjon feiret 100-års jubileum på den tid.

Den første latinamerikanske biskopkonferanse ble holdt i juli 1955 i tilslutning til den eukaristiske verdenskonferanse i Rio de Janeiro.

NEDERLAND

Virksomt arbeiderapostolat.

Augustinermunker i Haag har begynt arbeiderapostolat i et område i Haag. Etter oppdrag fra biskopen av Rotterdam, M. S. Jansen, virker de blant ansatte i hotell- og gjestgiverbransjen.

Etter krigen er arbeiderapostolatet i Nederland blitt sterkt utvidet. I mange bedrifter er det dannet legfolkgrupper som hjelper til med forskjellige former for apostolat. I hvert av de seks bispedømmer i landet er omkring 10 sogneprester betrodd arbeidersjelesorgen. Men da sekularprestene ikke overkommer alle disse viktige oppgaver, arbeider også ordensfolk med det samme. I Amsterdams havneområder virker således kapusinermunker, jesuitter og fransiskanere. De samme ordener driver arbeiderapo-

Nye bøker som er gode!

Den ansvarsfulle frihet.

Essays av Ørnulf Ranheimsæter, A. H. Winsnes, Asbjørn Aarnes, Alf Ahlberg, Aasmund Brynildsen Hf. kr. 16.00
 H. V. Morton: En reise i Irland Ib. » 24.50
 Jim Bishop: Den dagen Kristus døde.... Ib. » 29.50
 Peter Schindler: Dage i Nord-Italia.
 NB! På norsk! Ib. » 30.00
 van der Burg: Kirken. Grunnforskjellen mellom katolsk og protestantisk kristendom Hf. » 5.00
 Therese av Lisieux: En sjæls historie.

Efter hennes eget manuskript. Dansk utg. To bind Hf. » 31.70
 Maria Augusta Trapp: Familien Trapp. Dansk Hf. » 20.20
 Gerhard Fittkau: Mitt 33. aar. En prests rystende opplevelser. Dansk Hf. » 17.20

Belgiske julekort m. konvolutter kr. 0.35 og 0.25.
 Hummel- og kunstkort kr. 0.55.

Vakre kunstkalendarer ankommer stadig.
 Godt utvalg av grammofonplater!

Be om fortegnelse.

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 37 43

stolat også i Rotterdam. I Limburg-området i nord har augustinerpatres opprettet et sosialt sentrum for bergverksarbeidere. — (KNA)

TSJEKKOSLOVAKIET

Ingen gudstjenester i anledning av pavevalget.

Festlighetene i anledning av paveval-

get er i Tsjekkoslovakiet forbigått i fullkommen stilhet fra offentlighetens side. I katedralen St. Guy i Praha ble det celebrert en pontifikalmesse med Te Deum. Bare et lite antall deltok i messen. Den var ikke bekjentgjort hverken i dagspressen eller i radioen, og heller ikke var det noe oppslag på kirkedøren. Alle prestene i landet hadde fått beskjed

om bare å bekjentgjøre valget av den nye pave og gi en beskrivelse av den nyvalgte levnetsløp, som ikke måtte overskride ni linjer.

VEST-TYSKLAND

Kardinal Frings om pavene Pius XII og Johannes XXIII.

I alle Tysklands katolske kirker var

FREDRIKSTAD		
<p>ALF SVENDSEN Alt i kolonial Tlf. 2167 Farmannsgt. 1-3</p>	<p>C. HANSSENS TRYKKERI OG BOKBINDERI Tlf. 3056 Fredrikstad</p>	<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveising - Stanseartikler.</p>
<p>KLEMET JOHANSEN Fredrikstad Begravelsesbyrå Farmannsgt. 10 - Tlf. 3062</p>	<p>ALFR. GRØNNEBERG Urmaker & Optiker Fredrikstad</p>	
<p>FREDRIKSTAD BRYGGERI FREDRIKSTAD</p>	<p>HELENE ANDRESEN KJØTT- OG PØLSEVARER Glemmengt. 3, 4, 5. Tlf. 2131</p>	<p>FREDRIKSTAD MEIERI</p>
<p>Hermetikk- og pølsefabrikk - Røkeri Salteri - Fryseri 1600 m³ - Kjølelagere Stabburet GUNNAR NILSEN FREDRIKSTAD</p>	<p> Engeset & Larsen MANUFAKTUR EN GROS - EN DETALJ FREDRIKSTAD</p>	
<p>ALT I GLASS, PORSELEN OG STENTØY Fredrikstad Glassmagasin² TLF. 1662 - 2062</p>	<p>S. Larsen & Co. Møbelforretning Nygårdsgaten - Fredrikstad Telefon 2265</p>	
	<p>CHR. HANNESTAD Handelsgartnerier - Fredrikstad Vi leverer til blomsterforretninger landet over Spør etter Hannestads blomster hos Deres leverandør neste gang</p>	

det ifølge forordninger fra biskopene spesielle gudstjenester i anledning av pave Johannes XXIII's kroning. I katedralene celebrerte biskopene pontifikalmesser. I de øvrige kirker var det også messer og prekener.

Köln's erkebiskop, kardinal Frings, holdt en preken hvor han fortalte om de store begivenheter i Roma og særlig talte han om den nye pave. De to paver,

Pius XII. og Johannes XXIII., er svært forskjellige, sa kardinalen. «Den første var en aristokrat av fødsel og legning, en mann med vid tankeflukt som fra sitt høye utkikstårn betraktet verdensbegivenhetene og grep avgjørende inn i dem. Gjennom sin personlige autoritet bevirket han at Den hellige Stol nådde opp til en sjelden høy anseelse. Pave Johannes XXIII. stammer fra en kjernesunn

og barnerik bondefamilie i bispedømmet Bergamo i Nord-Italia. Likesom sin forgjenger har han tilbragt størsteparten av sitt liv i det pavelige diplomati, dels i Det nære østen, dels i Paris. Siden 1953 har han vært patriark av Venezia hvor han har utfoldet en høyst velsignelsesrik sjelesørgervirksomhet. Allerede i dag avtegnes de spesielle egenskaper ved hans karakter: et klokt og åpent sinn for virkeligheten, en stor faderlig godhet, sosial forståelse, sans for humor og en fast vilje.» Kardinal Frings uttrykte også sin overbevisning om at «begge pavene av det guddommelige forsyn ble kjærlig forberedt til sitt høye embete, og at de vil komplettere hverandre på en fortrinlig måte.» — (KNA)

<p>TRONDHEIM</p> <p>OSNES & SØNN</p> <p>Frukt, kolonial, delikatesser og grønnsaker Telefon 20580</p>	<p>HALDEN</p> <p>E. Sem A/s</p> <p>Bøker — Papir — Trykksaker</p>	
<p>Lykkekaffe - Lykkete</p> <p>I. K. Lykke A/s</p> <p>Centralbord 28800 - Trondheim</p>	<p>Gunnar Setterquist</p> <p>Elektrisk forretning. Aut. installatør og radioforhandler</p> <p>Tlf. 1981 og 1733 — Storgt. 1</p>	<p>HALDEN</p> <p>A/S HALDEN BRYGGERI</p>
<p>AKSJESELSKAPET PROTON</p> <p>RØNTGENANLEGG RØNTGENUTSTYR OPERASJONSLAMPER CARDIOGRAFER KORTBØLGEAPPARATER etc. HØYFJELLSOLER</p>	<p>SIGURD GRØNNERN</p> <p>Manufaktur og utstyr</p> <p>Tlf. 2746</p>	<p>HALDEN MØBELFORRETNING</p> <p>Alt i møbler</p> <p>Tlf. 2534</p>
<p>BERGEN</p>		
<p>BERGEN</p>	<p>A/s Kr. Madsens Bok- og Papirhandel</p> <p>BERGEN</p> <p>Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482</p>	
<p>T. Beyer</p> <p>BOK-OG PAPIRHANDEL AKSJESELSKAP</p> <p>Strandgt. 4 - Telefon 15020 - Bergen</p>	<p>Sølv for alle anledninger</p>	<p><i>Theodor Olsens Efff.</i></p> <p>JUVELER SMASTRANDGT 4 BERGEN</p>
<p>SVERRE W. MONSEN</p> <p>Manufakturvarer - Sengeutstyr</p>	<p>ERLING KRAGE A/S</p> <p>PRYD- OG BRUKSKUNST</p> <p>Bergen</p> <p>Telefon central 14 110 Telegramaadresse: «Kjell»</p>	
<p>DA KVALITET</p> <p>Størt utvalg i moderne kjøkkenmaskiner</p> <p>DIDR. ANDERSEN & SØN A/S</p> <p>Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090</p>	<p>K. & J. SOLHEIM</p> <p>Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk</p> <p>Solheimsgt. 11 Tlf. 99 016 Bergen</p>	<p>HOPSDAL & DAHL A/S</p> <p>Aut. Installatør, Radio- og Utstørsforretning</p> <p>TORNØEGÅRDEN - BERGEN</p>
<p>Johan H.</p> <p>BENTZON</p> <p>A/S</p> <p>En gros - Telefon 10106</p>	<p>L. W. TORNØE A/S</p> <p>Papirhandel</p> <p>Bergen</p>	

*Har De
mottatt et innbetalingskort fra
ST. OLAV??*

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

OBS!

Ved

adresseforandringer,
vennligst oppgi også

den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

KJØP HOS VÅRE
ANNONSØRER!

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

Joh. Weydahl & S

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Hans Ekjord

FARVEHANDEL

St. Olavs gt. 3

Tlf. 42 16 13

WISBECH
ANTIKVAREHANDL

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 37 57 68

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 68 14 00
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER